

IVANICH ÜZLETHÁZ

GESCHÄFTSHAUS IVANICH

IVANICH BUSINESS BUILDING

Az épületet 1904-ben építtette a Kereskedelmi Kaszinó Novák – Wuschek budapesti mérnökök tervei alapján. Az építést tolnai vállalkozó, Vittinger Sándor végezte. A tömegében és díszítésében impozáns épület a kereskedelmi élet egyik fontos eszme- és információcseréjének központjaként szolgált. (Az első dombóvári telefonvonal itt került bevezetésre, 1904 novemberében elsőként az akkori közlekedési minisztert hívták fel a postai interurbán telefonállomáson keresztül.) Később, mivel a Kereskedelmi Kaszinó nem tudta fizetni a Dombóvári Takarékpénztártól felvett építési hitelét, az épületet a bank apportálta, de bérlőként a kaszinó 1914-ig még benne működött. Ezután kizárólag a Dombóvári Takarékpénztár kezében volt. A második világháborút követően a Magyar Nemzeti Bank vette birtokába. 1987-ben a Magyar Hitelbank Rt. szerezte meg, felújították, majd a Kereskedelmi és Hitelbank folytatta tevékenységét benne. 2006-tól az épület hat éven keresztül üresen állt, majd a Koppány Holding vásárolta meg.

2012. január 20-án Ivanich Üzletház néven adták át a szépen felújított épületet, mely nevét Dombóvár életében oly jelentős szerepet játszó Ivanich Antaltól (1868–1943) kapta. Neki köszönhetjük Dombóvár villamosítását 1905-ben. (Tolna megyében a községek között Dombóvár az első között volt a villamosításban.) Az előállított villamosenergia mellett Ivanich gőzfürdőt is üzemeltetett a villanytelepen. Ivanich Antal a Dombóvári Ipartestület elnöke volt 1923–1927-ig, 1930/31-ben Dombóvár bírájaként (polgármestere) is tevékenykedett. Szerepvállalása a település életében kiemelkedő volt.

2012-ben az épület díszes szárazkapu bejáratában az új tulajdonos egy emlékfalat állított, mely mindazon dombóváriaknak tiszteleg, akiknek kimagasló részük volt a város formálásában. A Dombóvári Panteon 60 jeles személy arcképét jeleníti meg dombormű formájában. Az emlékfal Varga Gábor keramikus-szobrászművész alkotása, mely a Koppány Holding Zrt. jóvoltából került felállításra.

Az épület utcai homlokzata jelentős építészeti értéket képvisel a rusztikus pilaszterekkel, az erőteljes párkányokkal, az ablakok körüli rusztikus díszítésekkel.

Das Handelskasino ließ das Gebäude nach den Plänen von den Budapester Ingenieuren Novák–Wuschekbauen. Der Tolnaer Unternehmer Sándor Vittinger verrichtete die Bauarbeiten. Das verzierte, imposante Gebäude diente als ein der wichtigsten Meinungs- und Informationsaustauschzentren des Handelslebens. (Die erste Telefonlinie in Dombóvár wurde hier eingeführt.) Im November 1904 wurde der ehemalige Verkehrsminister als erster durch interurban Telefonstation angerufen.

Später wurde das Gebäude von der Bank apportiert, da das Kasino seinen von der Dombóvárer Sparkasse aufgenommenen Baukredit nicht zahlen konnte, aber als Mieter funktionierte das Kasino bis 1914 immer noch. Danach war das Gebäude ausschließlich im Besitz der Dombóvárer Sparkasse. Nach dem zweiten Weltkrieg nahm die Ungarische Nationalbank das Gebäude in Besitz. Die Ungarische Kreditbank AG. erwarb es im Jahr 1987 und es wurde auch renoviert, dann setzte hier die Handels- und Kreditbank ihre Tätigkeit fort. Seit 2006 stand das Gebäude 6 Jahre lang leer, dann wurde es von Holding Koppány gekauft.

Am 20. Januar 2012 wurde das schön erneuerte Gebäude als Ivanich-Geschäftshaus übergeben, das seinen Namen von Antal Ivanich (1868–1943) erhielt, der im Leben von Dombóvár eine bedeutende Rolle spielte. Ihm ist die Elektrisierung von Dombóvár im Jahr 1905 zu verdanken. Neben der hergestellten Elektrizität betrieb Ivanich auch ein Dampfbad im Elektrizitätsbetrieb. Antal Ivanich war der Vorsitzende der Dombóvárer Handwerkskammer von 1923–1927, von 1930–1931 war er auch als Bürgermeister in Dombóvár tätig. Er spielte eine hervorragende Rolle im Leben der Siedlung. Am verzierten Toreingang des Gebäudes errichtete der neue Besitzer 2012 eine Wand für Reliefe, zu Ehren der Einwohner von Dombóvár, die eine hervorragende Rolle bei der Gestaltung der Stadt ausübten. Der Dombóvárer Pantheon stellt das Porträt von 60 bedeutenden Persönlichkeiten als Relief dar. Die Wand der Reliefe wurde vom Keramiker-Bildhauer Gábor Varga gefertigt, die, der AG. Holding Koppány dank, aufgestellt wurde. Die Straßenfassade des Gebäudes ist architektonisch sehr wertvoll mit den rustischen Pilastern, den starken Gesimsen und den rustischen Verzierungen um die Fenster herum.

The building was erected in 1904 by the Commercial Casino, according to plans by Novák and Wuschek, engineers from Budapest. Construction works were completed by Sándor Vittinger, a contractor from Tolna County. The building, impressive both in terms of mass and ornamentation, served as an important center for the exchange of ideas and information in commercial life. (The first telephone line at Dombóvár was installed here. In November 1904, the first person to call was the Minister of Transport of the time, connected through the interurban telephone station at the post office.) Later on, as the Commercial Casino was unable to pay the construction loan taken up from Dombóvár Savings Bank, the building was taken over by the bank, but the Casino continued to operate as a tenant therein until 1914. Afterwards, it was solely held by Dombóvár Savings Bank. After World War 2, it was occupied by the Hungarian National Bank. In 1987, it was acquired by Hungarian Credit Bank Plc.; it was renovated and the Commercial and Credit Bank continued to operate in it. From 2006, the building stayed vacant for 6 years; afterwards it was purchased by Koppány Holding.

On 20 January 2012, the beautifully refurbished building was opened up under the name Ivanich Business Building, named after Antal Ivanich (1868–1943)—a figure who played such a significant role in the life of Dombóvár. The 1905 electrification of Dombóvár is connected to his name. (Dombóvár was one of the first townships in Tolna County to be electrified.) In addition to power generation, a steam bath was also operated at the power plant site by Ivanich. Antal Ivanich acted as Chairman of the Dombóvár Trade Association from 1923 to 1927, and as magistrate (mayor) of Dombóvár in 1930–31. He played an outstanding role in the life of the settlement.

A memorial wall was set up by the owner in the ornate covered entrance hall of the building in 2012 in honour of all those people of Dombóvár who played a prominent role in the formation of the town. The Dombóvár Pantheon depicts the portraits of 60 illustrious figures in the form of a relief. The memorial wall is the work of Gábor Varga, ceramist and sculptor, and was erected by Koppány Holding Zrt.

The street front of the building represents a considerable architectural value with its rustic pilasters, protruding cornices, and rustic ornamentation surrounding windows.

FORRÁS • QUELLE • SOURCE

Takács Istvánné – interjú

